

Keele- ja kõnehäirete ja/või psüühikahäirete tõttu koolikohustuse edasilükkamise soovituse saanud 6–8 aastastele lastele suunatud rehabilitatsiooniprogrammi kokkuvõte

Rehabilitatsiooniprogramm on suunatud 6-8 aastastele lastele, kes on saanud Rajaleidja keskkuses Innove spetsialistidest koosneva koolivälise nõustamismeeskonna poolt soovituse koolikohustuse edasilükkamiseks keele- ja kõneprobleemide ja/või psüühiliste probleemide tõttu. Programmi optimaalseks osalejate arvuks on 4-8 last ning nende pered.

Programmi peamine eesmärk:

- Programmi läbimise järgselt on laps saavutanud koolivalmiduse ja on valmis alustama õpinguid talle sobivas õpikeskkonnas.

Programmi alaeesmärgid:

- Laps tuleb toime igapäevaste sotsiaalsete olukordadega (sh suuline kõne ja suhtlemine)
- Laps keskendub, tegutseb sihipäraselt ja viib alustatu lõpule täiskasvanu juhendamisel
- Koostöös täiskasvanuga oskab laps vastavalt olukorrale käituda ja sobival viisil oma emotsioone väljendada
- Laps on omandanud koolivalmiduse alla kuuluvad põhioskused (sh lugemise, kirjutamise, arvutamise eeluskused)
- Laps on omandanud või kinnistanud eakohased kehalised oskused (sh peen- ja jämemotoorika, koordinatsioon, tasakaal)

Sihgruppi kuuluvate laste peamisteks probleemideks tegutsemisel ja ühiskonnaelus osalemisel on suhtlemisraskused igapäevases suhtlemises ning igapäevatoimingute tegemisel, emotsioonidega toimetulek (sh stressiga toimetulek) ning keskendumisraskused. Samuti võivad esineda puudujäägid eakohases füüsilises arengus. Eelnimetatud probleemide esinemine suuremal või väiksemal määral pärsib koolivalmiduse alla kuuluvate põhioskuste arengut.

Programmi jooksul pööratakse tähelepanu toimetulekule igapäevastes sotsiaalsetes olukordades, sh suhtlemine nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega; igapäevatoimingute tegemine; stressi ja muude psüühiliste koormuste ning emotsioonidega toimetulek. Oluline osa rehabilitatsiooniprogrammist on ka lapse keskendumisvõime parandamine, et laps suudaks keskenduda ühele või mitmele tegevusele eakohasel viisil; et laps suudaks viia alustatu lõpule ning vajadusel küsida täiskasvanu abi. Koostöös lasteaiaga pakutakse lisatuge ka koolivalmiduse alla kuuluvate põhioskuste arendamisel (sh lugemine, kirjutamine ning arvutamine). Läbi eakohaste kehaliste oskuste arendamise ja kinnistamise toetatakse lapse kognitiivsete võimete arengut.

Programm kestab 30 nädalat ning tegevused on planeeritud intensiivsusega 2-3 korda nädalas, kokku on planeeritud 114 tundi tegevusi, mis sisaldavad nii individuaalseid sekkumisi, grupitegevusi lastele ja lastevanematele kui ka pereteenuseid. Soovitatavaks algusajaks on august-oktoober, kuhu on planeeritud gruppide komplekteerimine ning alghindamise läbi viimine (programmi tegevuste sissejuhataja etapp). Alates 5ndast nädalast on planeeritud aktiivse rehabilitatsiooni etapp, mis kestab 25 nädalat. Programmi viimane nädal on planeeritud rehabilitatsiooniprogrammi lõpetavad tegevused, sh lapsele ja tema perele edasiste soovituste andmine ning vajadusel edasiste teenustega seostamine. Tegevuste läbiviimine toimub rehabilitatsiooniteenuse osutaja ruumides või vastavalt vajadusele mujal.

Rehabilitatsiooniprogrammi tulemusel on laps saavutanud koolivalmiduse ning omandanud eakohased kehalise, sotsiaalse suhtluse ning iseseisva toimetuleku oskused. Programmi

lõppedes on lapse pere jõustatud ning oskab toetada last õppeprotsessis.

Peamisteks koostööpartneriteks on maakondlikud Rajaleidjakeskused, kes annavad sihtgruppi kuuluvatele lastele ja nende vanematele informatsiooni programmi kohta, mille järgselt saab lapsevanem otsustada programmis osalemise kohta. Programmis osalemine on vabatahtlik, Rajaleidja keskuse poolt antav informatsioon on erapooletu ning ei ole lapsevanema jaoks siduv. Koostööpartnerid on lapse lasteaiaõpetaja või algkooli õpetaja (kui on teada, millisesse kooli laps läheb).

ÜLDISED ANDMED PROGRAMMI KOHTA

- Rehabilitatsiooni alaliik:
  - Sotsiaalne rehabilitatsioon
- Rehabilitatsiooni valdkond:
  - Elamine
  - Õppimine
  - Suhtlemine ja vaba aeg
- Rehabilitatsiooniprogrammi vorm ja kestus:
  - Majutuseta
  - 30 nädalat
  - 2-3 korda nädalas, 1-3 sekkumist ühel päeval
- Rehabilitatsiooni programmi osutamise piirkond:
  - Üle Eesti
- Rehabilitatsiooniprogrammi elluviimise keskkond:
  - Rehabilitatsiooniteenuse osutaja asukoht
  - vajadusel lasteaed
- Peamised koostööpartnerid ja tugivõrgustik programmi elluviimisel:
  - Perekond (vanemad)
  - Tugiisik (vajadusel)
  - Lasteaed (rühmaõpetaja, meditsiinitöötaja, logopeed, psühholoog, eripedagoog)
  - Maakondlik Rajaleidja keskus
  - Vajadusel kohalik omavalitsus
- Rehabilitatsiooniprogrammi sihtgrupp

TABEL 1 REHABILITATSIOONIPROGRAMMI SIHTGRUPP

Sihtgrupp	Laps (vajadusel täpsusta vanus)	Tööealine (vajadusel täpsusta vanus)	Eakas	Kommentaar
Puudespetsiifiline (täpsusta)				
• psüühikahäire (v.a intellektipuue)	6–8a.			
• intellektipuue	6–8a.			
• keele- ja kõnepuue	6–8a.			
• kuulmispuue	6–8a.			
• nägemispuue				

● liikumispuue				
● liitpuue				
● muu puue	6–8a.			
MUU (täpsusta)				

- Lisainformatsioon sihtgrupi kohta

TABEL 5 LISAINFORMATSIOON SIHTGRUPI KOHTA

Programm sobib kliendile, kes:
1. on 6–8 aastane ja kes on saanud Rajaleidja keskkuses Innove spetsialistidest koosneva koolivälise nõustamismeeskonna poolt soovitud koolikohustuse täitmise alguse edasilükkamiseks keele- ja kõnehäirete ja/või psüühikahäirete tõttu.
2. on keele ja kõnepuudega, kuulmispuudega ja/või psüühikahäirega ja kes suhtleb eesti keeles
3. võib vajada tugiisiku abi ning kes saab osaleda programmis koos tugiisikuga.
Programm ei sobi kliendile, kes (vastunäidustused programmis osalemiseks):
1. on intellektipuudega (v.a kerge intellektipuue) või meelepuudega (v.a kuulmisabivahendeid kasutavad lapsed);
2. on sügava puude astmega ning kellel on äärmuslik ja püsiv normikohasest erinev käitumismuster, mis ohustab lapse enda ja teiste laste arendamist ning turvalisust grupitöö tingimustes ja nõuab pidevat täiskasvanute järelevalvet
3. ei ole valmis osalema grupitöodes

- Rehabilitatsiooniprogrammis osalejate arv (minimaalne – maksimaalne inimeste arv)
Grupi suurus on 4–8 last.